la humanitat

Butlleti interior d'ES QUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDAR ITAT CATALANA

2.ª EPOCA – Nº 27 – 27 de Octubre 1945 — Fundador : Lluis COMPANYS

Redaccio : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administracio : 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

LAVAL FOU UN DELS QUE LLIURA EL PRESIDENT COMPANYS A FRANCO. EXACTAMENT CINC ANYS DESPRÉS DE L'AFUSELLAMENT DE COMPANYS, UN DELS CULPABLES JA HA EXPIAT.

EDITORIAL

SENTIT DE RESPONSABILITAT

Des d'aquestes columnes hem procurat mantenir sempre un to digne i serios. Per respecte als nostres lectors, per respecte a nosaltres mateixos i, sobretot, per respecte a la politica catalana i als ideals que defensem. A les insidies, als insults, hi oposàrem el menyspreu i el silenci. Sabiem que tard o d'hora els fets havien de donar-nos rao i que la millor manera de respondre era la que empràrem. Car el dialeg és amb gent amb qui val la pena mantenir-hi una contrastacio de punts de vista, pero no amb aquells que voldrien imposar-nos-el i fer-nos descendir en un to de baixesa i de xafarderia al qual no estem acostumats.

Entenem seguir aquesta ruta. Les rèpliques, si és que cal replicar alguna cosa, les farem quans ens sembli oportù de formular-les. Les posicions les anirem marcant a mesura que els fets les imposin. Pero que sàpiga tothom des d'ara que no estem a la mercie de ningù, i que el fàstic natural que poden causar-nos certes afirmacions no ens faran sortir, fins que a nosaltres ens sembli oportù, d'aquesta posicio.

Aquestes afirmacions no poden sorprendre a aquells que han seguit la nostra actuacio en el decurs de tots aquests mesos. Si avui les formulem d'una manera tan categorica, és perqué ningù pugui considerar-se enganyat i perqué tothom sàpiga a que atenir-se. Calia que tot aixo fos dit d'una manera concreta en el moment en qué alguns cerquen a fer de la politica catalana un safareig lamentable. I calia que es digués que a nosaltres no ens trobaran pas en aquest camí.

En definitiva se'ns ha atacat tantes vegades ! Des de que l'Esquerra va ésser fundada per Francesc Macià i Lluis Companys, les campanyes contra nosaltres mai han cessat. S'han adoptat tots els arguments, s'ha fet ús de tots els topics. Demagogs per uns i conservadors per altres ; extremistes per uns reaccionaris per aquells ; poc catalans o separatistes... De tot hi ha hagut, de tots cantons hem hagut de rebre els cops. La cosa mai ens ha fet fred ni calor. Perqué a cada nova embestida i a cada nova acusacio, l'Esquerra ha aparegut més forta que mai, i res ni ningù ha pogut abatre-la. Ha passat el mateix. I demà els fets es repetiran. En els fons, els nostres detractors han oblidat una cosa senzilla, d'una simplicitat extraordinària, pero al mateix temps d'una importància cabdal : que l'Esquerra amb tota la monstruositat dels defectes que els seus detractors li retreuen, interpreta el tarannà d'una part importantissima del nostre poble.

Rao de més perqué no volguem prestar-nos a ésser juguet de ningù. Dies enrrera parlàvem d'una realitat politica, i déiem que el nostre sentit de responsabilitat que l'opinio que tenim al darrera ens impedia les elucubracions més o menys fàcils dels qui ara ens presenten amb tons d'un melodramatisme ramplo com a causants de no sabem quants desastres. Nosaltres, quan parlem ho fem en nom d'aquests nuclis, mentre que certs senyors ho fan en el seu propi o en el d'una tertàlia d'amics que pomposament es titula Front o Moviment. D'aci que nosaltres creiem que cal prestigiar la politica catalana i que hagim fet — i fem — tots els esforços perqué aixi s'esdevingui. La nostra col.laboracio i les nostres iniciatives sempre han tingut aquest caire. I en aquest any que acaba d'escolar-se n'hem donat proves concretissimes. Una d'elles ha estat un apoi incondicional a les nostres institucions, la més alta de les quals recau en l'Honorable President de la Generalitat, senyor Josep Irla. Es al President a qui calia prestar tota la col.laboracio i facilitar-li la tasca. Aixo avui és un fet acceptat per gairebé tots els catalans. Per tots, menys per aquells que, desinteressats com son, al veure que no figurava cap nom dels seus amics en la llista del Govern de la Generalitat, han repres la vella campanya de la Lliga, quan parlant de Macià i Companys se'ls anomenava el President de l'Esquerra, i del Parlament de Catalunya en diuen el Parlament del Parc. Algù vol recomençar-la ara, amb una manca absoluta de sentit de la responsabilitat i, el que és molt més greu, de sentit patriotic.

Per nosaltres, que tothom faci el que millor li sembli. Allà tothom amb la seva responsabilitat ! Pero que se sàpiga d'una vegada per totes que va l'Esquerra no li fan fred ni calor certs artificis mentals i que la nostra posicio politica és la mateixa que hem vingut mantenint ara fà un any. Els fets ens donaren la rao ahir. Esperem el demà amb tota confiança i segurs que una vegada més haurem seguit el bon camí.

Car el veritable patriotisme no es palesa a base de verbalisme més o menys efectista, més o menys enlluernador, sino amb el sentit de responsabilitat i, sobretot, de respecte envers les nostres institucions que no hauria de mancar a cap català nacional !

« El principi de la tercera República ha d'ésser el de la Federació o el de la Confederació; aixi ho havia comprès Companys i per aixo treballava »

...afirma Roviza i Virgili en una brillant conferència a Montpeller

En commemoracio del cinquè aniversari de l'afusellament de Lluis Companys, el Comitè Local d'E. R. de C. i les JEREC de Montpeller organitzaren el dia 14 d'octubre, a la Sala de Concerts, una conferència sobre la personalitat del President màrtir, que anà a càrrec del nostre il.lustre amic, l'eminent historiador Sr. Antoni Rovira i Virgili, President del Parlament de Catalunya i Conseller del Govern de la Generalitat. Totes les organitzacions antifeixistes catalanes aixi com la Municipalitat montpellerenca s'adheriren a l'acte i es trobaven representades a la Presidència.

Obri l'acte el President del Comité Local, Joan Plana. El Sr. Rovira, després de saludar als nostres correligionaris i els catalans tots, adreçà també uns breus mots de salutacio en francès i en espanyol, a les persones d'aquestes llengües assistents a l'acte. Tot seguit, entrant de plè en el tema, evoca amb emocio, la mort gloriosa del President, les seves darreres paraules : « Per Catalunya », que consagraren la seva vida a la Pàtria, i a la frase magnifica del seu testament, « la meva persona humil no podia desitjar mort més bella ». Companys, — digué, — ens ha deixat l'exemple de la seva vida i l'exemple de la seva mort. El seu nom ha entrat en la llista gloriosa dels nostres màrtirs, llista molt llarga, que no en và la nostra bandera associa la gloria de l'or i la rojor de la sang, que en fan, volciant al sol, la més bella ensenya que al mon hi hagi, l'ensenya per la qual Companys va morir.

Cas més aviat excepcional en una Catalunya mancada de tradicions de govern, Companys era politic per vocacio i per devocio. Els seus ideals eren la justicia i la igualtat social, la llibertat humana i la de Catalunya. Quan començà la seva activitat politica, el catalanisme estava encara reclos en cercles intel.lectuals : no havia arribat al poble. Companys militava aleshores en la Unio Republicana de Salmeron, de tendència més aviat unitària. Pero vingué el miracle de la Solidaritat, el gran vent que alçà tot el poble, i en el catalanissim Companys, català de raça(fill de la nostra pagesia, és despertà aquell sentiment profund que sortia de dins de la terra, que venia d'enllà de la Historia i que agermanava els homes de les tendències més diverses. Companys amb Layret i amb el mateix Salmeron fou solidari, i aleshores començà la seva catalanitzacio politica que, cada vegada més, havia d'anar accentuant-se.

Les qualitats de Companys eren qualitats tipicament catalanes ; l'audàcia i la passio, la flama serena i el seny càlid, la inquietut en el millor sentit de la paraula. Quan, a finals de l'altra guerra, es formà a Catalunya un poderos moviment sindicalista, Companys, que sentia les inquietuts socials, entrà en contacte amb els seus dirigents i comparti amb ells els perills de la lluita, la preso i àdhuc la deportacio. Vingué més tard la dictadura de Primo de Rivera. Companys demostrà novament en les conspiracions els seus dons d'energia i de coratge. Al costat de l'ideal republicà hi posà l'ideal de la llibertat de Catalunya, la llibertat dels homes, i la de la Pàtria éssent consubstancial pels catalans. El catalanisme, que Primo de Rivera havia pretès destruit, ressorgia més fort que mai perquè, nascut de les profunditats de la terra, no s'esborra ni amb les rodes dels canons d'un exèrcit invasor ni amb les rodes d'una corrossa reial.

I el 12 d'abril del 1931, és Companys que amb la seva segura intuicio sabia preveure els fets que venien, qui és donà compte de que ha arribat el moment i proclama la República des del balco de l'Ajuntament de Barcelona. Poc després, en el Palau de la Generalitat, Francesc Macià feia onejar les dues banderes, la nostra i la republicana que aleshores eren totes dues el símbol de la llibertat. Lluis Companys, governador de Barcelona, pren la responsabilitat de l'ordre públic. I ni el més petit desordre vé enterbolir la manifest, malgrat les futures calúmnies feixistes, la veritable natura pacifica i serena del nostre poble.

Pero no sols al carrer demostrà Companys les seves qualitats politiques. Cap de la minoria catalana a les Corts durant la discussio de l'Estatut, obté allí un dels seus éxits pau ciutadana. Catalunya resta un illot d'ordre i de calma posant de més resonants i el seu discurs en defensa de la integritat de l'Estatut de Nùria és un dels millors, dels més sobris, de l'oratoria parlamentària. No és estrany doncs, que a la mort de Macià, el Nadal del 1933, el nom de Companys sorgis espontàniament de tots els llavis per a succeir-lo. En la reunio de la majoria del Parlament de Catalunya, Pere Coromines el proposà com l'home que sabria dirigir el poble, que sabria posar-se al seu davant si convenia en les hores de combat i de lluita que s'apropaven. Aquestes hores no havien de trigar gaire, i Macià les havia ja previstes abans de la seva mort. El 6 d'octubre Companys es trobà lligat per un pacte amb els republicans i les organitzacions obreres espanyoles. No complir-lo hauria estat carregar-se la culpa del fracàs. I per aixo, convencut de que el cop no havia de reexir, Companys, no obstant va donar-lo. Companys fent aixo, va obrar com un patriota català que sabia que exposava momentàniament la vida de la Generalitat, pero que sabia que aixi la salvaria més endavant. I per aixo, — diu el senyor Rovira i Virgili, — mai no seré jo dels qui ajunten la seva veu al cor de censures pel 6 d'octubre. Si hi hagué error fou abans quan es pactà amb els elements espanyols, pero el pacte fet, havia de complir-se. Companys no s'equivocà en les seves previsions, la batalla perduda del 6 d'octubre fou la victoria del 16 de febrer.

El coratge personal i la clarividència que havia demostrat Companys el 6 d'octubre, els evidencià encara una vegada més el 19 de juliol. Els seus advertiments no mancaren als governants de Madrid dels perills que menaçaven la República. D'altra manera haurien anat les coses i, com alguns republicans espanyols proposàven, Companys hagués presidit el Govern de la República amb 4 o 5 ministres catalans. La segona República va morir de la seva gelosia per Catalunya, i cal no repetir els seus errors ara que anem a edificar la tercera. Els republicans i els obrers espanyols han de comprendre que la llibertat és un concepte ùnic, en un conjunt de nacions

(Segueix a la segona plana).

L'OMBRA

En la mort del President Lluis Companys

Mai com avui t'havia vist tan clara,
ni tan gelosa de la meva sort,
ni tan semblant a l'ombra de la mare,
ombra de l'ombra de la meva mort !

Com ella et sento, avui, tan al devora,
que no tinc por de res, ni de ningù.
Fins, si un vent fred es llevava a deshora,
crec que vindries a acotxar-me tu.

Tan à la vora com et sé de mi
i aquest brogit tan alt que tens i fi,
d'una llena de pau que s'enobmana !

Blanca com els i tot de sereni,
tens tebiors de falda i de coixí,
que fas olor de terra catalana.

Ventura GASSOL.

N. D. L. R. — Aquest magnific poema de Ventura Gassol no s'inseri en el nostre darrer número per haver arribat amb retard. Ens n'excusem prop del seu autor i dels nostres llegidors.

LLETRES de COMPANYS

per Carles PI I SUNYER

Aquest magnific article de Carles Pi i Sunyer havia de publicar-se en la nostra darrera edicio. Dissortadament arribà a les nostres mans l'endemà d'haver aparegut. El publiquem avui doncs no ha perdut en res la seva actualitat i que els nostres llegidos n'apreciaran l'altissima vàlua.

Hem parlat tant de Companys, que potser és millor deixar-lo parlar a ell mateix. Les nostres paraules poden estar influides per reaccions subjectives; les seves ens tornaran de cop a la deu autèntica del seu pensament. Per aixo, en aquesta data en que commemoren el seu sacrifici, més que el comentari forçosament repetit, voldria evocar el conjunt d'unes quantes frases per ell escrites, el seu estat d'ànim i posicio espiritual respecte a Catalunya en els darrers anys de la seva vida. Les atzaroses i diverses rutes de l'exili va fer que els passèsim, ell à França, jo a Anglaterra; aixo fou causa que bona part de la nostra relacio en aquell temps fos epistolar. Avui he rellegit amb profunda emocio aquelles lletres en que ell sembla parlar encara amb tant d'amor de les coses que ens son més estimades. Son aquests escrits intims, pero que tot i essent-ho tenen molt més abast, que voldria fer reviure en fervoros homenatge a la seva memoria, ja que a través de les paraules escrites impensadament a l'amic, en resulta realçada la seva figura com a català i com a home.

La primera impresio que en ressurt és la del seu amor a Catalunya. Quan en parla ho fà amb sentiment de tendresa. En un article que vaig escriure poc després de la seva mort, ja feia observar com l'enyor de l'exili intensificà en Companys la passio per la terra abandonada, de la qual parla com podria parlar un enamorat de la seva estimada, vestint-la amb totes les gales de la boniquesa i de la simpatia. « Tothom en el seu lloc — escriu — no deixa de pensar en la nostra Catalunya i en el seu pervindre, en la tragèdia que passa i en el martiri que ha sofert, ella tant amiga del benestar i de la pau, en un règim de democràcia i tolerancia que és la base de la pau ». I vol que els demés la coneguin tal com és, i no com s'ha volgut pintar-la. « La nostra politica ha d'ésser l'aclarir la veritable fisonomia de Catalunya: no cansar-se d'explicar fins que es comprengui que Catalunya és una democràcia i té un sentit constructiu de la vida per a fruir del benestar pel treball: és massa rica, bonica i joiosa, i s'hi està massa bé, per a sentir-se aventurera ». Avui, temps després de la seva mort, sentim una emocio punyent, gairebé dolorosa, en veure aquesta tendresa amb qué Companys, l'home de les nobles aventures i que en la més tràgica i més bella de totes donà la seva vida per la pàtria, voldria apartar de Catalunya tot risc i perill d'aventura, per a assegurar-li el preuat tresor de la pau, que uns anys endarrera l'agressio injusta li féu perdre i que no ha tornat a tenir.

Pero en un cercle més vast la pau del mon estava amenaçada, i Companys davant del grop ombrivol que s'acosta pensa sobretot en Catalunya. Som el juliol de 1939, i demana quines impresions es tenen a Anglaterra de la questio internacional. Mostra la seva pregona preocupacio, i insisteix en que cal preveure els esdeveniments que s'apropren. « Si les coses s'enredessin, de cara al pervindre de Catalunya, caldria fer un esforc d'activitat i d'intel.ligència superior a tota ponderacio, en els medis francesos, i molt especialment en els anglesos ». El conflicte es féu inevitable, la guerra esclata, i des del primer moment la posicio de Companys, com no podia ésser altre, és franca, decidida, resolta. L'home que havia de perdre la vida en darrer terme com a consequència d'un tombant atziac de la guerra, quan aquesta comença, el 27 d'octubre, ens escriu fent « els millors vots per al triomf de la causa de la democràcia i de la civilitzacio representada pels dos grans pobles que ens han acullit ».

Molta part, la major part de la correspondència, l'omple l'explicacio de les gestions llargues, laborioses, que féu per tal de veure si podien haver-hi possibilitats d'alleujar eficaçment la dramàtica i angoixosa situacio en qué es trobàven els catalans refugiats a França. De les seves lletres en traspua una profunda amargura. No voldria tocar avui aquest tema tan delicat: és prou dir que totes les referències a les dificils gestions en curs donen una prova més del desinterés, constància i dignitat amb qué les portava.

Per la nota d'actualitat en que encara semblen tenir, son interessants els passatges de les lletres que expliquen les gestions que el President Companys realitzà per tal de constituir un organisme representatiu de la personalitat catalana. Era a la primavera de l'any 1940; semblava que pressentis la tragèdia que un desti cruel faria caure damunt d'ell, i que abans volgués dotar Catalunya de l'instrument rector que li mancaria. Amb una delicadesa que l'honora, i per a facilitar l'acceptacio de tots els que invitava a constituir-lo, encarregà al President del Parlament Josep Irla, que fés les gestions avinents d'accord amb les directives que ell li havia donat. I és de remarcar amb quin esperit obert i sincer desig d'assolir la unitat del catalanisme aquestes instruccions son donades. En una lletra del 8 d'abril explica que ha encarregat que es facin « prop de tots els sectors nacionalistes catalans, amb el ben entés que la seva acceptacio no els significava ni per ells ni per cap altre, cap minva en el judici que poguèssin tenir respecte el passat ». Aquesta preocupacio de que tots els seus actes quedéssin subjectes a la lliure critica democràtica i historica, sense que pogués interferir-la o esbiaixar-la la constitucio del organisme nacional, torna a sortir gairebé amb les mateixes paraules en altres lletres. « Les gestions foren fetes com diu, « sense posar cap condicio ni reserva, sino amb plena i absoluta amplitut i generositat ». En les lletres cita els sectors i personalitat de la dreta catalana consultats, parla de les dificultats i obstacles que troba i que ell mateix jutja naturals, pero no perd la fè la confianca de que podrà arribar-se a quelcom serios que refaci a l'exili la unitat espiritual del catalanisme.

Son les darreres lletres. Després és el silenci, l'angoixos i tràgic silenci. Es la caiguda de França, l'allau de la guerra en la seva hora pitjor, la tristesa de quedar separats de tants amics, de tants germans que estant a la vora ens semblen tan lluny. Es la pregunta ansiosa, el pensar quina podrà haver estat la sort de tots i cada un d'ells. I més tard son els primers besllums que deixen témer la veritat que no voldriem creure. I més tard encara, la confirmacio del martiri, de la mort que rubrica amb el gest i amb la sang tots els alts i nobles pensaments de les seves lletres. La mort per la pàtria que corona la vide de Companys, una vida de llegenda. Aquestes vides com la seva, denses, tempestuoses, ventejades, quan han passat ens sembla veure-les com un gran agombolament de nuvols a l'horitzo. Hom n'admira la grandesa ; pero en aquests castells de nuvols hi ha una part més alta, tocada pel sol que brilla blanca, pura, lluminosa. Igual imatge ens queda de la vida de Companys, tan humana en el sentit terencià de que res que fos humà li era alié. La seva vida fou passio i lluita fecunda, com una d'aquestes tempestes que rejoveneixen i vivifiquen la terra, i avui, en la serenor del record, la veiem coronada per un pur raig de sol, per la llum dels seus darrers anys i de la seva mort, per aquest amor a Catalunya que és claretat i és també esperança.

L'actualitat politica

La Batalla contra Franco continua - El Duc d'Alba es dòna de baixa - La premsa anglesa Les reunions de la C. N. T. - El Senat cubà contra el règim franquista - Noticies de Mèxic Franco es va retirant elàsticament.

Contra Franco

Tot porta a creure que la mort del règim franquista ja fa temps que està decretada en les altes esferes de la politica internacional. I si el cop fatal es va retardant no és aventurat atribuir-ho a les dificultats a que estan abocats els representants de les grans potències.

Cada dia sorgeixen nous simptomes que confirmen la convicció de que Franco no superarà els obstacles que trobarà en el seu camí. El Departament d'Estat d'Amèrica del Nord acaba de fer pùblica una nota segons la qual si Franco no ha caigut, Espanya no serà representada a l'anunciada conferència de l'Estatut de Tànger. Doncs, persistència d'una actitut que cada dia s'afirma més en els Estats Units, a desgrat de certes relacions comercials.

Segons « Paris-Presse » ha coincidit una recomanació apressada de que Franco abandoni el poder amb la decisió dels sindicats americans de negar-se a carregar cap mercaderia amb destinació als ports espanyols.

I per a que el Dictador es pugui passejar en un ambient apropiat, l'Ambaixada dels EE. UU. escolli la diada del primer d'octubre per a fer una distribució de 100.000 exemplars de « El Gràfico » que conté el text de la carta que Roosevelt adreça a Franco molt poc temps abans de morir.

El Duc d'Alba

L'Ambaixador de Franco a Londres acaba de fer pùblica una nota donant compte de la seva dimissió. El Duc aprofita l'ocasió per a posar en una situació dificil al seu ex-amo, al qual ha servit durant vuit anys.

L'ex-Ambaixador diu que servi a Franco en el ben entés que aquest es comprometé a restaurar la monarquia. Després del document de don Juan manant als seus « leales » que es dissocíessin de Franco, el Duc d'Alba obeeix perquè creu que és la ùnica manera d'impedir l'actual isolament d'Espanya. Declara que Franco no ha fet res concret per a entendre's amb Don Juan i que el règim actual d'Espanya és nociu i de factura absolutament totalitària.

El Duc se'n adona ben tard de tot això. Quan a la seva creença que ùnicament la monarquia és una bona solució, ens permetem de dir-li que està tan equivocat com quan es creia servir els interessos d'Espanya des de Londres. Bon vent, senyor Duc.

Comentari

La premsa anglesa ha orquestrat una mica la nota albista. « The Times » ho fà amb la prudència acostumada, en una mena de « responso » amable amb un bon xic de plany, perqué las antigues simpaties per una Espanya un si és o no és monàrquica no ajuden gran cosa al restabliment de la Monarquia... després de la victòria laborista.

« Daily Telegraph » diu que l'actitut del Duc d'Alba representa un cop dur per a Franco i que si els monàrquics els costa fer un front sòlid, els republicans no es mostren una força perillosa per llurs discrepàncies, que no acaben de liquidar. Anglaterra, — afegeix — ha d'ajudar per a que el poble pugui manifestar la seva voluntat puix li interessa que a Espanya hi hagi una situació estable. El que és evident, — diu — és que els espanyols estan tots decidits a evitar una nova guerra civil. Ajudem-los, — acaba — imparcialment a solucionar llurs dificultats.

La C. N. T.

El tema de la unió dels exiliats espanyols ens mena a informar els nostres lectors que aquests dies s'estan celebrant arreu de França, plens i reunions de la C. N. T. en les quals es discuteixen els problemes que plantèja la representació de la C. N. T. d'Espanya en el ministeri del Sr. Giral.

Encara que coneixem ja algunes resolucions preferim abstenir-nos de divulgar-les per a donar lloc a que siguin produïdes oficialment, la qual cosa sembla que no es farà esperar.

Desitjariem, pero, que no oferissin cap desil.lusió en aquests moments en què tots els comentaris internacionals parlen de les dificultats amb què es troba la restauració republicana per manca d'una necessària cohesió de tots els grups exiliats.

Cuba, mentrestant

Però com escriviem més amunt, malgrat els nostres bizantinismes, el mòn està disposat a mantenir-nos l'optimisme. Vegeu sino la important decisió que acaba de prendre el Senat cubà. Per unanimitat ha acordat recomanar al Govern la ruptura de relacions amb en Franco i el reconeixement del Govern Giral.

El Ministre de Relacions Exteriors ha declarat que està estudiant aquella recomanació.

A Mèxic

Comuniquen de Washington que han arribat en avió a New-York procedents de França varis ministres republicans. Anava amb ells la Sra. Dolors Ribera, vidua del President Azaña.

De pas cap a Mèxic també han arribat a New-York molts diputats de França, i entre ells, els nostres amics els diputats Srs. Rodriguez i Bizet i Francesc de P. Jené.

De diferents repùbliques han arribat aixi mateix, 20 diputats que assistiran a la reunió de Corts que es celebrarà a l'Ajuntament de Mèxic el dia 7 de novembre.

El senyor Carles Fromaya ha estat nomenat Cònsul General a Mèxic amb caràcter de Ministre plenipotenciari.

Amb motiu de la presa de possessió pel Govern de la República del edifici de l'Ambaixada Espanyola a Mèxic, el President Martinez Barrio ha pronunciat un important discurs del qual destaquem l'esperança que l'any 1946 estarà instaurada a Espanya la República.

En la cerimònia assistiren el candidat a la Presidència de Mèxic i els ambaixadors de França, Xina, Cuba, Panamà i Perù.

I per acabar, anotem que Franco ha tornat a oferir una amnistia, eleccions, llibertats, llei d'associacions, etc., etc. També ha decretat la supressió de la censura postal i telegràfica, pero els nostres amics faran bé de produir-se amb cautela en la correspondència per a evitar disgustos als destinataris. I això encara que les cartes que es rebin donguin la impresió real de supressió de la censura.

« No les preguntaremos a los españoles de donde vienen, sino donde van; no les diremos que han hecho, sino que van a hacer ».

Ho hauran de preguntar a les parets.

FRANCO ES DEMOCRATITZA

per J. PUIG-PUJADES

El plet de la persistència de Franco al poder, malgrat l'allau democràtic que s'estén per Europa, mereix l'atenció de la premsa mondial. Tot periòdic que s'estimi ha de parlar poc o molt de la vergonya espanyola, amb més o menys coneixement de causa.

Suara ha aparegut en el gran hebdomadari parisenc « Les Etoiles » un magnific article de l'escriptora anglesa Nancy Cunard. En un article titulat « Major Attlee, qué responeu al sentinella espanyol ? dòna a conèixer al mòn aquesta pedra de toc de la Democràcia que és la qüestió d'Espanya, car l'existència del feixisme a Europa i a l'univers, constitueix una greu menaça per a la Humanitat entera. Conta Nancy Cunard, que en anar a mitjans de desembre de l'any 1937, en plena guerra, el laborista britànic Major Attlee a Madrid, un sentinella que s'enterà de la visita d'uns periodistes anglesos, li demanà : Suposo que aquest senyor laborista deurà fer quelcom per a nosaltres, car hem de creure que deu ésser un home bò, intel.ligent i a hores d'ara enterat...

Nancy Cunard després de llargues i lluminoses disquisicions del plet del feixisme espanyol, acaba amb les seguents paraules : « Just abans del començament del procés Pétain apareguèren dos articles de Paul Raynaud en el « Daily Mail ». En el del 21 de Juliol sobre el paper de la R. A. F. a França hom llegia : « Mentre que a França hom interpretava a tort i a dret les lliçons a prendre de la terrible guerra espanyola, la Wermarcht feia servir aquest pais com a laboratori per a experimentar-hi els aparells de bombardeig en picat, els Stukas ».

« Aquells de nosaltres que estiguèren a Espanya observant el curs de la guerra, saben les terribles condicions amb les quals deguèren lluitar els republicans, planyent-se més que de tota altre dificultat, de la sinistra « no intervenció ». Attlee va insistir llavors per a que els republicans obtinguèssin el dret de comprar armes a Anglaterra, però no fou escoltat.

I Nancy Cunard afegeix : « Que faréu ara, Clement Attlee, ara que esteu al poder i d'acord amb el President Truman i el mariscal Stalin i amb França també, que té la felicitat material de tenir Franco, la Falange i 100.000 nazis a l'esquena ? »

« La ignorància de tota la qüestió espanyola a la Gran Bretanya ha crescut fortament per la guerra i per l'afrosa manca de paper per a imprimir les noticies. No obstant, hi sentireu cada dia més, denunciar Franco. Franco i el seu govern no podrien subsistir després de la fi de les hostilitats. L'home del poble em deia : Cal que la nostra politica estrangera canvii radicalment. Sense això, perqué hauria servit la guerra i els sacrificis ? Per a ell, Franco no és res més que un ridicol titella que ha fet molt de mal, una caricatura dels grans criminals, Hitler i Mussolini.

« No serà després dificil, arreglar la qüestió de Franco ?

Aquest **després**, ja ha arribat. No és pas **demà**. Es **avui**, sentinella madrileny.

Les paraules de la periodista mereixen el nostre agraïment. Fins ara la influència dels aliats en la qüestió de Franco s'ha fet sentir en el projecte magnific, (?) de convocar eleccions municipals i provincials per a la propera primavera. Es veu que a l'hivern fà massa fret per a desvetllar el cos electoral.

(Segueix a la segona plana).

A partir del vinent nùmero

MESTRE FABRA col.laborarà a « La Humanitat »

« A partir del vinent número, Mestre Fabra iniciarà la seva col.laboracio a « La Humanitat » amb la publicacio de diverses « Converses Filologiques ». Per qui es recorda de l'éxit i de l'eficiència que les primeres « Converses filologiques » assoliren en temps de la dictadura primorriverista, la nova ha de causar una gran joia. I la causarà, sobretot, a la joventut catalana que des de temps demanava aquesta orientacio preciosissima.

« La Humanitat » s'honora amb l'anunci d'aquesta nova col.laboracio i agreixè a l'il.lustre mestre la deferència de qué ens ha fet objecte, acceptant el nostre convit.

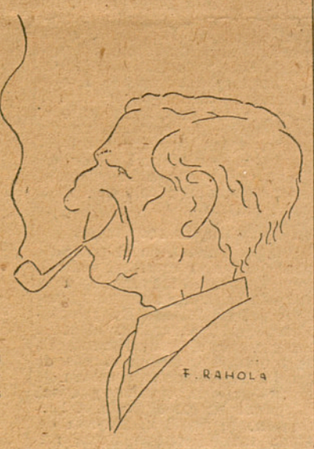

mèmoriaesquerra.cat – La Humanitat [Montpeller-París, 1944-1953], 27/10/1945, pàgina 1